

بسمه تعالی
 دانشگاه علوم پزشکی شیراز
 بیمارستان حاج محمد اسماعیل امتیاز
 مرکز فوریتهای جراحی شهید رجایی

پارگی طحال

تهیه کننده: فاطمه عباسپور
 کارشناس آموزش به بیمار

تاریخ تهیه: پاییز 1394
 تاریخ بازبینی: پاییز 1396

تأیید کننده علمی: دکتر حمید رضا عباسی متخصص
 جراحی عمومی و فلوشیپ تروما

زیر نظر واحد بهبود کیفیت

جهت بیماران

طحال:

طحال یک عضو داخلی شکمی است که در سمت چپ قسمت فوقانی شکم، در کنار معده و بالای کلیسه چپ قرار گرفته است. در حالت طبیعی، نمی توان آن را از طریق جدار شکم لمس کرد. طحال نقش مهمی را در پاسخ های ایمنی بدن ایفا می کند.

علائم پاره شدن طحال: درد در قسمت فوقانی و چپ شکم - احساس درد و ناراحتی هنگام لمس کردن بخش فوقانی و چپ شکم - احساس گیجی و سبکی سر - کاهش فشار خون به دلیل خونریزی داخلی - درد شانه چپ - تاری دید - بروز علائم شوک مانند رنگ پریدگی، بی قراری و غش کردن.

تشخیص:

- 1- معاینه بالینی
- 2- سونوگرافی
- 3- سی تی اسکن

درمان پارگی طحال:

1- جراحی: اگر پارگی طحال قطعی شود، فرد را فوراً به اتاق عمل جراحی می برند زیرا پارگی طحال با خونریزی وسیع همراه است. با پاره شدن طحال، مقدار زیادی خون به حفره شکم وارد می شود و می تواند برای فرد کشنده باشد.

2- درمان حمایتی: برخی جراحات های خفیف طحال بدون جراحی بهبود می یابند. ولی ممکن است چند روز در بیمارستان بستری شوید. پزشک مراقبت های لازم مثل تزریق خون را انجام می دهد تا خون های از دست رفته جبران شود.

مراقبت قبل و بعد از عمل:

به دلیل امکان تهوع و استفراغ بعد از عمل بصورت روتین 8 تا 12 ساعت از طریق دهان چیزی نباید خورده شود و پس از عمل نیز تا زمانی که پزشک صلاح بداند باید ناشتا باشید.

تا زمانی که پزشک اجازه نداده است نباید از راه دهان چیزی خورده شود.

طبق دستور پزشک رژیم غذایی با مایعات صاف شده در زمان مقرر بعد از عمل شروع و بتدریج پس از بازگشت حرکات روده و دفع گاز، رژیم نرم و سپس معمولی در حد تحمل شروع می گردد.

توصیه می گردد قبل از رفتن به اتاق عمل از همراه داشتن وسایلی نظیر زیور آلات، دندان مصنوعی، یا هر عضو مصنوعی دیگر، لباس زیر خودداری کرده و آرایش و لاک ناخن نداشته باشید.

بعد از عمل ممکن است: پزشک در حین عمل جراحی لوله های پلاستیکی در درون زخم بگذارد تا بدین وسیله خونریزی مختصر داخل بدن که ممکن است تا چند ساعت بعد از جراحی هم ادامه داشته باشد به بیرون از بدن هدایت کند. همچنین جراح ممکن است جهت خروج ترشحات از معده و کم کردن فشار ناحیه عمل سوند بینی- معده ایی بگذارد، باید مراقب بود که این اتصالات کشیده نشود و یا زیر بیمار قرار نگیرد.

فعالیت:

جهت بهبود گردش خون و جلوگیری از ایجاد نفخ و مشکلات گوارشی باید هر چه سریعتر پس از عمل و اجازه پزشک معالج با کمک، از بستر خارج شوید. پس از عمل باید در هنگام خروج از تخت ابتدا کنار تخت نشسته و پاها را آویزان کنید

اگر دچار سرگیجه و تهوع نشدید در مدت چند دقیقه کنار تخت ایستاده و سپس با کمک راه بروید.

در صورت وجود سوند ادراری:

- کیسه ادرار را بالاتر از سطح بدن قرار ندهید زیرا ادرار آلوده وارد مثانه می شود و باعث عفونت مثانه می شود.
- کیسه تخلیه ادرار نباید با زمین تماس داشته باشد بهتر است بصورت قلاب هایی از لب تخت آویزان باشد .
- از دست کاری بی دلیل لوله و کیسه تخلیه خودداری کنید و مایعات فراوان بنوشید.

پس از خارج کردن سوند ادراری:

تخلیه ناقص مثانه در اثر وضعیت خوابیده در تخت می تواند سبب عفونت ادراری گردد لذا توصیه می شود مقدار کافی مایعات مصرف کرده و هر سه ساعت یکبار ادرار کنید و در صورت بروز تب یا سوزش و درد در هنگام ادرار کردن اطلاع داده شود.

جهت پیشگیری از مشکلات تنفسی و بهتر خارج شدن خلط می بایست تنفس عمیق و سرفه را همراه با قرار دادن دست روی محل برش جراحی (برای بی حرکت کردن ناحیه) به صورت موثر انجام دهید.

درد پس از جراحی: در چند روز اول بعد از عمل در محل جراحی احساس درد دارید. در صورت درد پرستار طبق دستور پزشک با دادن مسکن ، درد شما را کاهش میدهد.

مراقبت های لازم هنگام ترخیص:

1- محل زخم جراحی پس از عمل جراحی باید تمیز و خشک نگه داشته شود و در صورت وجود هر گونه قرمز ، تورم ، حساسیت و یا ترشح چرکی از محل زخم و یا بروز تب ، سریعا به پزشک معالج مراجعه کنید.

2- پانسمان به روش استریل روزانه ، تعویض گردد. بخیه ها 14 روز بعد از عمل جراحی با نظر پزشک کشیده میشود. حمام رفتن سه روز بعد از عمل بلامانع است.

3- داروهای تجویز شده از طرف پزشک معالج (آنتی بیوتیک ها ضد دردها) باید در فاصله زمانی معین مصرف گردد و از قطع یا تغییر مقدار خود سرانه دارو بپرهیزید.

4- جهت تسکین درد در چند روز اول بعد از عمل جراحی از ضد دردهای خوراکی تجویز شده استفاده کنید و در صورت درد غیر قابل کنترل به پزشک معالج مراجعه کنید.

5- جهت جلوگیری از بروز درد در هنگام جابجا شدن در تخت و راه رفتن ، حمایت محل عمل روی شکم بوسیله قرار دادن کف دست روی ناحیه عمل شده یا استفاده از شکم بند می تواند موثر باشد.

6- جهت بهبود گردش خون و جلوگیری از ایجاد عوارض باید هر چه سریعتر از بستر خارج شده و با حمایت راه بروید.

7- مصرف دخانیات و الکل باید قطع گردد.

8- جهت ترمیم سریعتر محل زخم ، باید از رژیم غذایی پر پروتئین ، پر کالری و سرشار از ویتامین استفاده کنید مصرف سبزیجات و مرکبات و آب میوه های تازه حاوی ویتامین C ، می تواند به بهبود سریعتر زخم کمک کند. از مصرف غذاهای نفاخ بپرهیزید.

9- در صورت هر گونه مشکل پس از ترخیص می توانید به درمانگاه اورژانس مراجعه کنید.

10- در حفظ کارت ترخیص خود کوشا باشید و در زمان توصیه شده جهت کنترل به پزشک معالج خود مراجعه کنید. در زمان ترخیص برگه خلاصه پرونده و شرح عمل به شما تحویل داده می شود که زمان مراجعه بعدی به درمانگاه همراه داشتن این برگه ها در ویزیت های بعدی الزامی است .

اگر طحال فرد برداشته شود ، فرد در معرض ابتلا به عفونت های جدی قرار خواهد داشت ، لذا توصیه می شود :

1- مراقبت سلامت خود باشید و از تماس با افراد مبتلا به بیماریهای عفونی و تب دار اجتناب کنید و در صورت بروز تب به پزشک مراجعه شود.

2- در صورت تجویز آنتی بیوتیک ، به موقع مصرف و دوره درمانی تکمیل گردد.

3- سالانه واکسن آنفلوانزا را تزریق کنید.

4- واکسن پنوموکوک بعد از طحال برداری تزریق و هر 5-3 سال با نظر پزشک تکرار گردد.

5- از مسافرت به اماکن با احتمال عفونت هایی مثل مالاریا و .. اجتناب کنید.

نشانی: شیراز- بلوار چمران- جنب بیمارستان چمران- بیمارستان حاج محمد اسماعیل امتیاز و مرکز فوریتهای پزشکی شهید رجایی

شماره تلفن جهت پاسخگویی به سوالات: 36364001

سایت: WWW.rajaeehosp.ac.ir، لینک آموزش به بیمار

منابع: برونر و سودارث 2010

آموزش به بیمار و خانواده تالیف و گردآوری غاطمه غفاری- نکات طلایی در پرستاری تروما تالیف و ترجمه: حمید بزاز کاهانی